

LATVEJAS REPUBLIKAS 7. SAEIMAS PRIKŠSĀDĀTĀJAM

Cinejami 7. Saeimas deputāti!

Mes, Latgolas nūvoda ticeģi ļauds, jysu vālatōji, asom sašutuši par lāmumu aplikt ar nūdūkli draudžu īpašumus, kas leidz šam un šo nūdūklā beja atbreivōti, jo pyrmajā skatējumā par grūzējumim lykumā «Par nakustamō īpašuma nūdūkli» jysu jau nūbolsōjot. Leidz ar tū lelōkō daļa draudžu voi nu nūnōks zam nasamokstōtūs nūdūklū porōdu nostas, voi byus spīsta atsateikt nu sovīm īpašumim. Mes atgōdynojām, ka bazneicu sabīdriskō darbeiba nav uzjāmumu darbeiba, bazneicu ijāmumi ir ticeģūs zidōjumi, kas teik izlītōti religiskim, humanitarim un socialim mērķim.

Symti tyukstūši Latvejas idzeivōtōju regulārī sajam goreigū un psihologiskū atbolstu bazneicā, ivārojamai sabīdreibas daļai tys paleidz panest šo smogō laika pōrbaudejumus. Bazneica veic socialū apyrypi, ādynojūt, apgērbūt, ōrstejūt nabogus, savōcūt ilu bārnus un breivprōteģi uzajamūt vēļ cytus pinōkumus, kas prosa leidzekļus un kas patiseibā byutu jōpylda vāļstei.

Latvejas bazneicas strōdoj pastōveigā leidzekļu trykuma apstōklūs, jaunī nūdūkli vēļ vairōk samozynōs jōs spējas dorbōtīs sabīdreibai.

Gribam atgōdynot, ka ļūti daudzas bazneicai pīdarūšas ākas beja konfiscātas, garus godus tyka izmōtōtas kai nūlyktovas, mehaniskōs darbeicas utt. Tagad šūs atgyutūs kulturas un vēstures pīmeinekļus uzturet pīnōceigā kōrteibā ir smogs uzdavums, kas prosa lelus leidzekļus. Gribim atgōdynot arī tū, ka pyrms vēlēšōnom dzērdējom sūlējumus, ka nūdūklū politikā atticeibā uz bazneicu izmaiņu nabyus.

Cinejami tautas priksstōvi! Pījamūt paradzātūs grūzējumus, Saeima bazneicu nūstōda ļūti gryutā stōvūkli.

Mes grīzamēs pi Jyusim ar lyugumu, lamūt par lykuma «Par nakustamō īpašuma nūdūkli», 1., 2. un 4. punktus atstōt namaineitu īpriksēj redakceju:

«AR NAKUSTAMŌ ĪPAŠUMA NŪDŪKLI NAAPLĪK RELIGISKŪS ORGANIZACEJU NAKUSTAMŪ ĪPAŠUMU».

HRONIKA

1. decembrī (1869) Daugavpils apriņķa Krustpils pogosta Stukulu solā (cimā) dzimis sabīdriskais darbiniks, lauksaimniks Indriks Stukulis. Miris 1932. gada 16. martā Reigā.

2. decembrī (1874) Ludzas apriņķa Vīlakā dzimis Latgolas atmūdas laika sabīdriskais, politikais, kulturas darbiniks Francis Logins. Miris 1931. gada 20. martā Rīpat.

2. decembrī (1944) Rēzeknes apriņķa Ilzeskolna pogostā dzimuse geografe Anna Jaunberga.

2. decembrī (1969) ASV Mičiganas štata Grandrapirūs miris katōļu veiskups, publicists, goreigūs sacerējumu autors, vāļsts un sabīdriskais darbiniks Jezups Rancāns. Dzimis 1886. gada 25. oktobrī Ludzas apriņķa Naurānu pogosta lyuzinikūs.

5. decembrī (1899) Rēzeknes apriņķa Varakļōnu pogosta Madžulūs dzimis sabīdriskais darbiniks, publicists, volūdņiks Francis Zeps. Miris emigracejā.

5. decembrī (1989) Reigā myruse volūdneica, docente, filologejas zynōtņu kandidāte Emilija Soida. Dzimuse 1924. gada 22. martā Ludzas apriņķa Nirzas pogostā.

6. decembrī (1969) ASV nūdybynōts veiskupa Jezupa Rancāna fonds.

7. decembrī (1994) Reigā myruse filologe, Jasmuizas muzeja direktore Baiba Ducmane. Dzimuse 1943. gada 21. decembrī Daugavpilī.

15. decembrī (1919) Latvejas Republikas valdeibas paspōrnē izveidōts Latgolas lītu departaments.

15. decembrī (1934) Kōrsovā dzimis grafiks, interjerists Aleksis Kisis.

15. decembrī (1954) Rēzeknes rajona Gaigolovas cimā Poljarkas sādžā dzimuse dzejneica, žurnaliste Eva Mārtuža (dzym. Juhneviča).

16. decembrī (1919) Daugavpils apriņķa Galjānūs miris katōļu bazneickungs, izdevējs, goreigu dorbū autors, kulturas darbiniks, mōkslas vērtību krōjējs Ontons Puncuļs. Dzimis 1867. gada 20. aprēlī Daugavpils apriņķa Vydsmuizas pogosta Puncuļu cimā.

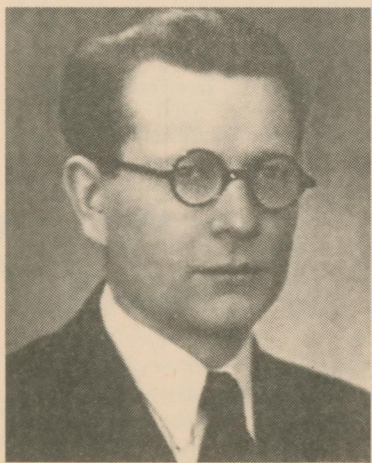
Latgolā kaidreiz beja plaši pazeistams dvēseļu gons un arī saimnīciskais darbiniks Tadejs Ronkaitis. Jō myužs aizsaōce teiši pyrms 140 godim — tōļajā 1859. un nūsaslēdze 1928. godā. Dzimis Leitovā, prīstereibas svēteību sajēmis 1887. godā un nūreikōts uz Varakļōnim, kur palicis leidz 1890. godam, kod icalts par Stolerovas draudzes vadeitōju.

1895. godā T. Ronkaitis ar goreigōs priksnīceibas reikōjumu pōrgōjis dorbā uz Rundānim, ti palicis leidz 1903. godam, kod par kapelanu aizsyuteits uz Vladimīru pi Kļazmas.

1905. godā jis otkol ir Latgolā un leidz 1918. godam pīļdeja prāvesta pīnōkumus Feimaņu draudzē. 1906. goda «Ausekļa» 1. decembra numurā ir Vynmyna (Feimaņu) bazneickunga T. Ronkaisa sludynōjums, ka pavasārī grib byuvēt treis ākas, tōpēc uz laiku aicynoj pīsaiteikt sova dorbā pratējus — myurinikus un namdarus, kai arī kaļķu dadzynōtovu īpašņikus lyudz ziņōt par kaļķu cenom.

A. PIĻPUKA

LATGALIŠA JUBILEJA

Šūrudiņ, 28. novembrī, Latgolas dzejnikam Aleksandram Garančam (1909—1969) beja deņņdesmit godu jubileja. Dzimis Varakļōnu pogosta

16. decembrī (1969) Krustpils myruse mōkslineica Emma Baltmane. Dzimuse 1882. gada 16. martā Rīpat.

18. decembrī (1984) ASV miris katōļu goreidzniks, lektors, sabīdriskais darbiniks, publicists, redaktors Jurs Pudāns. Dzimis 1909. gada 5. majā.

19. decembrī (1934) Daugavpils apriņķa Osyunes pogostā dzimis biologiejas doktors Evalds Kondratovičs.

21. decembrī (1939) Rēzeknes apriņķa Varakļōnu pogosta Sylauņiku cimā dzimis rakstniks, kinoscenarists, redaktors Ontons Broks.

21. decembrī (1949) Vōcejā miris katōļu goreidzniks, goreigu rokstu autors, profesors Pīters Laurinovičs. Dzimis 1902. gada 19. oktobrī Daugavpils apriņķa Osyunes pogostā.

23. decembrī (1924) Rēzeknes apriņķa Makašānu pogostā dzimuse biologiejas zynōtņu doktore, profeseore Helena Mauriņa. Myruse 1999. gada novembrī Reigā.

25. decembrī (1919) Krōslōvā dzimuse dzejneica, rakstneica Cecilija Dinere. Myruse Izraelā 1996. godā.

25. decembrī (1989) Daugavpilī izīt DLB biletens «Daugavas Vēstnesis».

28. decembrī (1939) Rēzeknē nūteik avīzes «Latgolas Vrd» leidzstrōdniku pyrmais plašōkais saits.

30. decembrī (1984) Minhenē, Vōcejā miris grōmotizdevējs, publicists, rakstniks, sabīdriskais darbiniks Vladislavs Lōcs. Dzimis 1912. gada 26. oktobrī Rēzeknes apriņķa Dricānu pogosta Lōču sādžā.

30. decembrī (1994) Preiļūs sōc izīt Latgolas nūvoda nedēļas izdavums «Zemturs».

31. decembrī (1929) B. Spūļa vadeibā nūdybynōta bidreiba «Latgališu studentu fonds».

31. decembrī (1949) Latvejā pījims lykums par administratīvī teritorialū reformu.

Decembrī (1979) myruse dzejneica Ausma Pōrmale. Dzimuse 1939. gada 28. aprēlī Leivōnūs.

Decembrī (1696) ASV izdūta «Latgalu tautas dzīsmu grōmota».

Leidz 1984. gada beigom Vōcejā iznōce avīze «Latgolas Bolss».

Sastōdeja

Viktors Trojanovskis

JŌNS BROKS

MŌCEITŌJS UN SAIMINĪKS

1909. godā sakarā ar tūlaik aktualū vaicōjumu par zemņiku izišonu vinsātōs, prāvests T. Ronkaitis «Dryvā» teik cyldynōts kai jaunū saimnīkōšonas pajēmiņu sōcējs. Prūti:

«Pyrmais imasls, caur kuru daudz kas nu latvišim nagrib īt uz gobolim ir tys, ka nabyus, redzi, tūlaik kur ganeit lūpus. Tys nav taisneiba. Naseņ es beju Feimaņūs un redzēju vītejō bazneickunga Ronkaitisa saimesteību. Jam ir kur ganeit, bet jis vysus sovus lūpus: 15 gūvū, cyukas, zyrgus — par vysu vosoru tur klāvā. Lobums nu itō, kai cineigais saimnīks maņ paskaidrōja, ir taidis: gūvis dūd divreiz tik pīna, ir daudz tuklōkas — jōm nadaīt mērkt pa leitu un brist pūru.

— Kod lūpus dzanu gonūs, māslus vadu tik reizi uz teiruma, bet kod lūpi klāvā stōv, māslus jōvad 4 reizes un tū

dareit da tam, ka nav kur jūs likt. Popives nav, tamā vitā pavasārī sēju vīku ar auzom, nu kō dabōju daudz bareibas. Ari dōbulu sēju. Pavasārī eceju pļovas. Pyrmū godu pasēju uz jom zōļu sāklu. Pļovas māsloju. Kryutis (tys ir, ciņus voi kryušļus) izgrīžu un sakrōvu čupā. Šōs par laiku sapyus un paliks par lobim māslim. Sīna niu maņ izaug trejs reizes vairōk. Slapnōs pļovu vitōs rūku grōvus. Uz tik styprī nūmāslōtīm teirumim maize aug labi.

Ka myusu latviši izadaleitu uz vinsātōm un tai vastu sovū saimnīceību, radzātu, ka gūvis vysu vosoru labi var turēt klāvā un navajag gona. Taipat dora slovonajā svīsta un sīru molā Šveicē. Kas atsanas uz pošim feimanišim, tod jī vysā apauguši ar lelu timseību, kai jūs pļovas ar kryumim un

syonom. Feimaniši izarōda gondreiz timsōki par pošim drivānišim, styglōvišim un marnauzišim.

1910. gada 13. maja numerā «Dryva» snidze eisu ziu, ka Feimaņūs atļauta krōjaizdavū kase un par tōs priksnīku ivālāts bazneickungs T. Ronkaitis.

Myuža nūritu šīs prīsters sagaidējis Laucesā, Zemgalē. Sakarā ar jō nōvi «Katōļu Dzeive» pīmiņai veļtējuse šaidus vōrdus:

«Nūmirējs gondreiz vysus prīstereibas godus pavadeja Latgolā. Garōku laiku beja par prāvestu Feimaņūs. Vysur beja cīneits un meilōts kai lobs gons. Jōatzeimej seviškas pyules, kaidas MD bazneickungs Ronkaitis lyka bazneicu puškōšonai un kūpšonai, un dzidōšonas paceļšonai. Jō nūpalns ir latvišu skūlas dybynōšona Feimaņūs. Uz bērem beja sabraucis 11 bazneickungu un sagōja daudz tautas. Ar žalumu atsasveicynōja vysī nu aizgōjēja uz myužeību»

par myusu cylvākim un jūs liktinim. Jō literārī dorbī vēļ ilgi dzeivēs Latgolā un Latvejā.

Šys vokors ir kluss un tik svāts,
Škīt, engeļu pulki sleid dabasūs —
Lai laimi gods jaunais atlas uz sātu
Ik kotram nu myusim un myusūs!
Lai dzeive kliust skaista un loba,
Lai vasali un stypri asom kai vins!
Lai lobu vin vēļ Divs, cylvāki, doba,
Šudiņ, reit un kasdin...

breiveibas ceineitōji, par sešim karā pavadeitīm godim beja izpeļnējis jaun-saimnīceību — 16 hektaru lelu zemes kvadratu vyszāļokajūs calmūs un mežā. Jam tagad vajadzēja isōkt dzeivī piļneigi vīnam sulōjūsūs calmu zemē; pōrvērst jū tai, lai varātu art un sēt, un uzcelt dzeivojamū āku. Jis saprota, ka nabyus vīgli tū izdareit.

Bet Aļozam pyrmū reizi dzeivē beja šaidis priks: tei tok tagad beja jō poša zeme, kuras dēļ jis sešus godus beja karōjis un citis. Jis juta kaidū napōrvaramu spēku, kas jū vykla pi šōs calmu zemes. Dorba milesteiba auga jō kryutīs kai labi isakņōjs stōds.»

1939. godā izgōja atklōteibā pyrmais un dimžāl vīneigais A. Garanča dzeju krōjums «Līdumos». Četrdasmytūs godu sōkumā daudzi jō dzejūli publicāti žurnalūs «Olūts», pīcdasmytājūs godūs — žurnalā «Karūgs» un «Latvišu dzejas antologejas» pīktajā sējumā.

Nu Aleksandra Garanča atstōtō literārō montōjuma nūzeimeigōkō daļa ir jō dzeja, dzidri liriska, gaišu dūmu apgōrōta, stōsta par dzimtines dobu,

mozuleiti. Jī sōce ļūti uzatraukt. Mozam bērnepam decembra naktī beja ļūti solts, lai arī tys beja Izraelā. Tai jī stōvēja, nasaprosdāmi, kū dareit. Bet klāvs jau nav klāvs, jo jimā tryukst dzeivīnīku. Tī beja

JŌNS RANCĀNS, VĀĻSTS PREIĻU GIMNAZEJAS AUDZĒKNIS ZĪMASSVĀTKU STŌSTS

jēreni. Ari suņš, kurs beja īsalavējs, maklādams sylvumu. Tī lūpeni, kas tī beja, naapjuka. Suņš izreikōja vysus — jērenim lyka sīldeit Jezu, pats izamete orā un skali rēja, pulcynōdams cytus zvārus. Kod jī sagōja nu vysas apkaimes, jis pyrmais paziņōja prīceigu vēsti. Lyka sanest vysu, kas varātu nūderēt mozuļam.

Pamōcējis dzeivnīkus, jis aizskrēja ōrpus Betlemes, kur atsaroda goni ar lūpim. Pa tū laiku vysī dzeivnīceni pabeja sovōs mōjōs, pajēme lobōkū, kū varēja atrast, un atsagrīze klēveņā. Nese, kū varēja, un nasastreidēja sovā storpā. Kačs paleidzēja pelem, kam rotu rītiņš, ar kurim vykla sataupeitu myltu maisu,

īstyga dubļūs un pošys sovīm spēkim najaudōja izvīkt. Lopsa ar vytku draudzeigi nese kōpustgolvu, komer tōs saimnīks garausis pats skrēja pa prišku, saukdams: «Ceļu, ceļu!»

Pa tū laiku suņš beja sasnēdzis kolonus, pi kurim parosti atsaroda goni. Beja nūticis tys, nu kō jis beidōs: goni, vaireidāmis nu vēja, sagōjuši grōtōs un naredzēja zvaigzni, kas vēsteja par Jezus pīdzimšonu. Suņš rēja izmysumā. Goni izatryuka, izgōja orā un iraudzēja zvaigzni, kai beja paragōts, ka jei speidēs par zeimi Jezus Bērneņa pīdzimšonai. Breidī vysī palyka stōvom kai sasoluši, tod atpota un sasapūse ceļam uz Betlemi.

Kod isaroda klēveņā, Jezus šyupeleiti gulēja uz spylvyna, kū nu sovom pyukom beja pagatavōjuse zūss. Apkōrt atsaroda dzeivnīku dōvonas, pōrsvorā ādamas. Suņš mīreigu sirdi par tū pasateice vysim.

Taidis, nedz, muns stōsts,» vuška pabeidze.

Dreiz īsaroda arī saimnīki nu bazneicas. Un klāvā otkol vys nūrima. Tikai zvaigznes pōr tū turpynōja speidēt. Beja svineigs klusums, jo šamā naktī dzyma Pesteitōjs.

INTA BAIBA

PREIĻU KATŌĻU DRAUDZE SAGAIDA 'KRISTĪTĒIBAS 2000. GODU DEKANA JEZUPA GUGĀNA INFORMACEJA

Jau ostonus godus strōdoju Preiļu dekanatā. Katōļu draudzem ir tradiceja jubilejas svinēt ik pēc 25 godim un sovā prīstereibas laikā taidas bejušas 1950. un 1975. godūs. Tagad arī 2000.

Myusu mērķis ir goreigi sagatavēt cylvākus. Aicynojū uz sirsneigom lyuģšonom, padūmōt, isaklauseit sevi, pōrdūmōt un lobēt klūdās. Sakarā ar īpašuma tiseību atjaunošonu ļūti sasaškālušōs gimines, kaimīni, vacōki un bārnī, brōli ar mōsom. Lelu pūstu nas alkohols. Svātīnōs jōdzērd, kai mōtes raud par dālim dzārōjim, kuri nedēļas pavoda nasamaņā, atjam pādeju

penseju. Kū te mes varom dareit?

Aicynojām uz lyuģšonom, mīru un svēteību, pi sakramentim, uz sevis pošu un cytu milesteību. Kai kuru reizi tys ir panōkams pi cylvāka, kam motī jau sērmej. Bazneica roda apstōklus patisai dzeivei, vajag tikai tū redzēt un izjust. Skateit svātībīdes, isaklauseit vargaņu melodejōs.

Romā svātō Pītera bazilikā ir specialas durovas, kas atsaver vin pēc 25 godim, 2000. sagaidūt tōs vaļā vērs pāvests Jōņs Pōvuls II. Bejuši gādējumi, kod pa šōm svātājōm durovom izīt pa pusmiljonam ticeģūs.

Myusu pāvests ir ļūti gaišs cylvāks, ar lelu autoritāti vysā pasaulē. Jis ar sovu breineigū mīru, gaismu un svēteību pīvalk cylvākus, arī cytu konfeseju ticeģūs. Lai Divs dūd jam ilgu myužu! Mes ar jū vinōti un saslēgti lyugōnos.

Tai sauktais modernais pasaulš saindāts leidz nōvei. Ilaidit sovōs sirdīs Kristu! Uz Zīmāssvātīm aicynojām uz lyuģšonom par myrušajim. Vysus gaidom pi grāksyudzes un svātōs Komunejas.

ALBERTS BUDŽE, PRĀVESTS NU DZĪSMAS VĒSTURES

Nasēj saņem kaida katōļu izdava- ma laseitōju vēstuli ar lyugumu paskaidrēt, kai cālūsēs tik populara dzīsmē, kŭ dīvnomūs dzīd pyrms svātōs Mises — «Mes ceļus kreit- tam...»

Patīsi, godim ilgi šei dzīsmē skanējuse un vēl arī tagad turpynoju myusu dīvnomūs. Sacarātōjs ir myusu brōļu tautas leitovīšu goreidznīks, kura dzeives gōjums ļūti saisteits ar Latveju — dzejnīks Antonas Strazdelis. Dzimis Kauņas guberņā 1763. godā 12. junī, pyrmlū izgleiteibu īgīvis Ilūkstē pi jezuitim, pēc tam vuicejis Krōslovas goreigajā seminarā. Žemei-

tejas veiskups Stefans Gedraitis šū centeigū cylvāku par prīsteri ordinēja 1790. godā. Kolpōja Leitovas draudzēs. Jō dzejas sacarātas leitovī- ki, arī pulīski, jo tymā laikā šū volūdu uzskateja par izgleitōtu cylvāku volūdu. Autors apdzīd Leitovas skaistū dobu, zemnīka dorbus, jys sacerējis arī goreiga satura vōrmsas. Pūļu volūdā slavas dzīsmu veļtējis Reigai, myusu vaļsts golvaspiļsātai — «Dzīsmē Reigas piļsātas gūdam» («Kant na poowale miasta Rygi»). Tei ir 48 rindu garumā un var sacynōt, ka prīsters pabejis Reigā un gīvis lelīsku īspaidu. Vyslēlōkū pagūdīnōjumu Leitovā

un Latvejā īgyva ar «Mes ceļus kreit- tam» («Krišsim niu ceļus» — «Pilkm ant keliu» (leit.)).

A. Strazdelis ir eists tautas dzejnīks, jō vōrsmu apkūpōjums izdūts tikai pēc nōves. Zynoms, ka dažas klīvušas par tautas dzīsmem. Bez tam leitovīski tulkōjis katehizmu un šei grōmateņa ilgus godus kolpōjuse par rŭkasgrōmo- tu ticeibas pamatu apgyvei.

Draudzes lūceklī uz jō kopa uzlykuši dzeļža krystu ar uzroksu «Autor piešni «Pulkim ant keliu» Ks. A. Drozdovskis (Strazdelis). Umer v 1833 r («Dzīsmes «Mes ceļus kreitām» autors prīsters A. Drozdovskis, miris 1833. godā»).

Ar sovu tik popularū dzīsmi «Mes ceļus kreitām» uzcēlis sev vēl lelōku pīminekli un kŭ ticeigū jam ceļ un vēl ceļs, kamer vīn jei skanēs dīvnomūs...

A. MEŽMALIS DŌVYNŌJUMS NŪVODNĪKIM

Tyuleņ pēc iznōkšonas Preiļu rajona skŭlas sajēme skaistu dōvonu — Natālījas Gilučas-Vaivodes Latgolas stōstu krōjumu «Storp Ūšu un Dubnu» latgaliski un latviski. Šis ir pyrmais lelōkais īvārojams prozaikes sacē- rējums, kurā daudz biografiska materi- ala, dorba mīlestēiba ir latgalīšu tykumam veļteitu sirsneigu vōrdu. Cauri vysam kai spylgts pavedīns vejas dŭma par izgleiteibas napīcīšameibu. Cik tys beja gryuši un sarežģēti šō godsymta sōkumā. Šei Latgolas stōstu grōmota ir vīna nu nadaudzajōm tagadējā postpadūmu laikā, kas izdūtas nu rakstnikim, myusu laikabīdriim. Zynoms, ka oku- pacejas godūs dzimtinē nikō taida navarēja atsaļaut un tys apslōpēja daudzu talanteigu autoru vēlēšonūs uzrunōt nŭvodnikus, pasaceit jim, kas autoram sasōpējis.

Grōmota saraksteita lobā vaļsts un latgaļu volūdā, smolki nianseiti parōda cylvāku raksturys, jŭs attīceibas,

LATGALES STĀSTI
A. RANCĀNA IZDEVĪNICĪBA

dzeives veidu un vīdi, sabīdriski poly- tīskŭ situaceju. Un šymā itvorā kai vōrgs zīdeņš ir mīļzeigas olkas pēc izgleiteibas. Tōs kurā kotrā breidī var nŭkŭst nažēleigō solna — myužēigais naudas tryukums. Un tod vysi gīmines lūceklī, bīži vīn atraunūt leidzēklus dīnīskajai maizei, ceļēs tŭ nŭsorgōt...

Danileviča, Boleslavs Ostrovskis, Jōns Prusaks, Ārends Osis.

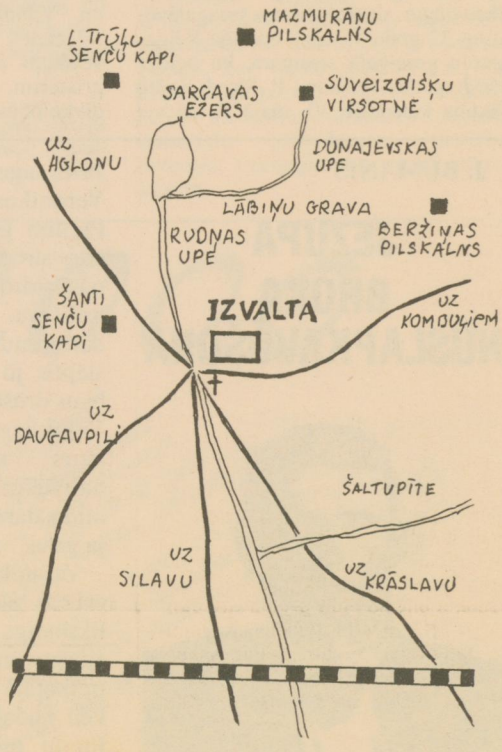
Pošlāik pogostā ir 1040 īdzejvōtōji, dorbojas pamatskŭla, bibliotēka, aptika (pyrmlū jezuiti nŭdybynōja 1820. godā), kooperatīvō sabīdreiba «Izvolta», feldšeru un vacmošu punkts, tautas noms, posts, krōjkase, pīna pōrstrodes cehs, Krōslovas muzykas skŭlas filiāle, vairōki veikalī un kafējnīca. Registrātas 30 zemnīku saimnīceibas, nu kurom dīvom ir pa pōri symtam hektaru zemes. Pogosta budžets — 100000 Ls izdavamūs.

1817. goda rudīnī Izvoltā dorbu sōce jezuitu gīmnazeja, mōceibas nŭtyka pūļu volūdā, 1920. godā, kod jŭ slēdze, vuicejōs 110 skŭlāni. Ar nōkamū, 1921. goda sōce dor- bōtīs trejsgadeiga skŭla ar 2 skŭlōtōjim, 1925./26. mōceibu godā jau beja sešgadeiga pamatskŭla ar 6 skŭlōtōjim, bet 1954. goda pavasarī vydusskŭlu absolvēja 20 jauniši. Vydusskŭla pastōvēja leidz 1992. godam, pošlāik ir vīn pamatskŭla, skŭlānu vys- vairōk — 379 — bejis 1955. godā, bet tagad te vuicōs 123, dorbojas arī pyrmskŭlas vacuma bārnu dōrža grupēņa ar 22 apmaklōtōjim, strōdōj 15 pedagogi, 7 nu jīm ir ogrōkōs vydusskŭlas absolventi. Dorbojas kōris, deju kolektīvs, dramatiskais puļceņš, vokalais un folkloras ansamblī, ir īspējas sportam, 1.—6. klašu skŭlāni apgyust ticeibas mōceibas pamatus, 5.—9. klašu — veseleibas mōceibu. Direktors Jōns Tukāns, kurs beidzīs Izvoltas vydusskŭlu, kai arī skŭlōtōji cer, ka varēs atjaunōt vydusskŭlas statusu. Pārņ. 1997. godā nŭsvynāta skŭlas 180 godu jubileja.

Kooperatīvō sabīdreiba «Izvolta» nŭdybynōta 1993. godā uz tō laika taida poša nŭsaukuma paju sabīdribeibas, jŭ voda agronomis Valdis Stīvriņš, apsavinōjuši 230 paju bīdri, nŭsadorbojas ar graudaugu šķīmes sāklu audzēšonā, taipoš kultīveju lynus, lupīnu, snādz zemnīkim vysaidu veidu servisa pakolpōjumus, maļ gryudus, vairōkus godus ir konkursu «Sējējs» uzvarātōja.

Bazneicas pogolma kreisajā molā atsaroda gara vīnstōvu āka ar lelu zālī, jīmā dor- bōjōs katōļu jaunōtnes bīdreibas nūdaļa, sovā «Sauls zālē» skŭlōtōju un bazneic- kungu vadeibā organizēja atpytys vokoru ar pošdarbeibas priksnasumim un dančim, spēļēja orkestrīs, zemnīkim laseja lekejas, cimōjōs lelļu teatrīs. Rŭseiba nabeja apseikuse arī pēc kara, kod par lauku kul- turas noma vadeitōju strōdōja J. Sitnīka, mōkslīnīcŭskŭ daļu vadeja A. Ikauniece. 1958. godā ar uzvadumu «Vakarēšona» izvoltīši pīsadalēja Latgolas nedeļā Reigā. Jau breivvalsts laikā dorbōjōs kōris, kulīnarejas puļceņš, sīvīšu vokalais ansam- blīs — jŭs tradīcejas ceņšas saglobōt un tōļōk izkŭpt tagadējō tautas noma direktore Anastasija Platāce. Loba slave ir folkloras grupai «Izvoltīši», taipoš vīdējōs paudzes deju, dramatiskejām kolektīvim, kuri pīsadola vysūs tradīceju un svynomūs dīnu sareikōjumūs, pošdarbīnīki (kollektīvu vadeitōjas Silvija Stīvriņa, Ligita Peļnīka) pazeistami republikas mārīgū un arī aiz vaļsts rŭbežōm, pīsadola festivalūs «Baltica», mozi — «Cīoli» u. c. Ipričnoj dailomata meistaru dorbi, mōsas Ožules pazeistamas kai jaunōs audējas.

Ilgus godus feldšeru un vacmošu punktu voda feldšeru Marija Sprūge, bibliotēka

dorbojas nu 1946. goda (īroksts inventarīza- cejas grōmotā) un jīmā gondreiz 40 godus nŭstrōdōja Lŭcija Slapiņa (tagad šū īstōdi voda Anna Butāne), fondūs 8400 grōmotas un tōs losa 260 cylvāki. Sakaru nūdaļa, kuru voda Janina Puncule, pērņ beja trešō rentablōkō rajonā. Vaļsti pazeistama pogos- ta volejbola komanda, kuru voda Pīters Celītans.

Jezups Macilevičs 1920. godā te absolvē- ja jezuitu gīmnazeju un pazeistams ar Latgolas populārznōtīnskŭ grōmotu «Pavuceišona un vysaidi sposibi» (1850). Aktīvs sabīdrisks darbīniks beja pamatskŭlas pōrziņš (1928—1940) Silvestrs Ikaunīks, skŭlōtōja, kŭra vadeitō- ja, kulūtras darbīnīca Anna Ikaunieca, li- terate Valentīna Celītāne-Ivanovska, dze- jneica Anna Rode-Onzule, Treju Zvaigžņu ordeņu I pakōpes Gūda zeimes īpašneica, latgaļu ābeces leidzautore, LU Filoloģejas fakultates Baltu katedras pasnīdzēja Lidija Leikuma, pogosta bibliotēkas īlggādeigō vadeitōja Lŭcija Slapiņa, arī kŭpsaimnīceibas «Cīņa» īlggādeigais priksādātōjs Romans Lomanovskis, īlggādeigais prāvests Pīters Koroševskis un cyti.

Kōdreizejō Užvalda, par kuras nŭsauku- ma izaceļšonu un nŭzeimi vēļ byutu veica- mī pētējumi, taipoš kai par seņōtni, un kas atklōtu daudz interesanta, unikala, un tagadējō Izvolta ir breinumjauka turisma vīta. Kŭ vīn nŭzeimejē jezuitu klŭstera kom- plekss, kurs kai stypra kliņts sasaglobōjis cauri laikmatim, kurā tagad ir skŭla un pogosta vaļde ar sovom īstōdem (Ivars Murāna kungs zynōja saceit, ka teiktŭ atjaunōta vīna nu pazemes ejom uz baznei- cas pusi un ka šīs pīmineklīs byuštŭ piejams zynōt — redzētōkōrajim) un jaunōktīs laiku apbyuves detaļom, bazneica kai izcyļs arhitekturas pīmineklīs, Sargavas azars, Rudņas upe, Suveizdīšku kolns, nu kura atsaklōjas plaša apkaimes panorama, Lābiņu grava, Šaltupes yudiņa kritums un meža lopeglu audze pi tōs, cyti dobas objek- tim, taipoš vēstures pētīnikus aicynojo arī ūtra pazemes eja — uz vacājim kopim nu klŭstera, tūs un arheologus gaida Bērziņas un Mozmurānu piļskolnī, Tūļu un Šantu seņču kopi. Stōsta, kur to te apkaimē apslāpts jezuitu zalts — voi nav laiks tŭ atrast?

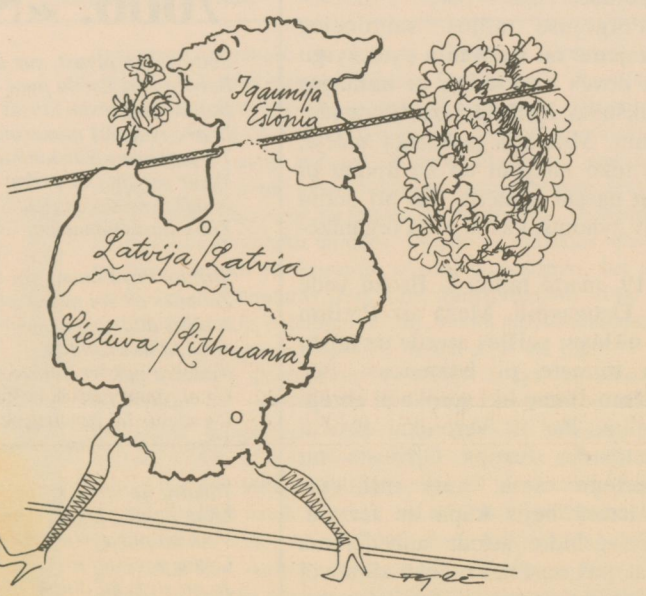
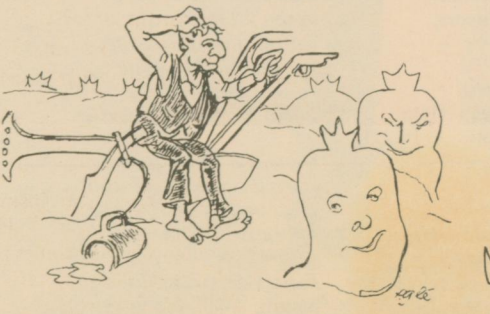
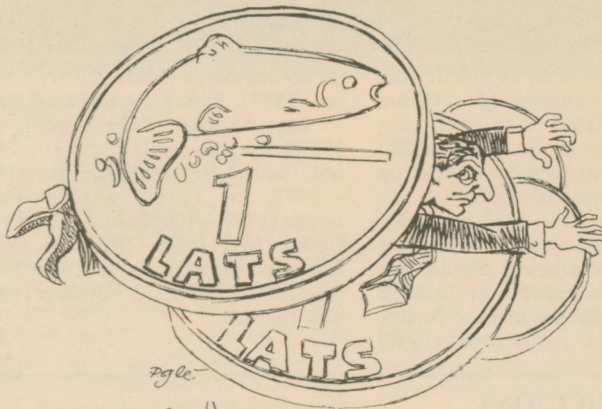
PĪTERA GLEIŽDĀNA GODU MEJAS PŌRDŪMAS

* Lai myus' nanŭspīz ni latu tryukums, ni pōrpīlneiba! Vys ir lobs, ka pa sōtam.

* Pi Saeimys kules niu gonōs vīn Pegazi — spōrnaini sapynu zyrgi, aba myusu 100 gudrōkōs golvas. Cerēsīm, ka ar 2000. godu jī tŭmār mozōk lidōs padabasūs, bet vairōk kōrtōs zemes lītas.

* Divdasmytais godu simtiņš, kura pādējŭ godu sōcem vadeit, varbyut ka nabyus tik izškārdeigs, ka ar cukra batvinim māslosīm zemi kai 1999? Zāl īart lobu montu. Voi navarātu ražāt smakovku (samagonku, dzimīni, brašku, ļurļaku un tai tōļōk, kai kurā nŭvodā tŭ sauc), nakai pērkt napazeistamŭ «krutuku», ar kuras paleidzeibu jau navins aizgōjis uz naat- sagrīšonu. Seņōk nu postācyntōtŭ tai kai mozōk ļaunuma beja...

* Un lelōkais vysu myusu sapyns — lai vysas trejs Baltejas republikas, trejs mōsas — Estonia, Latvijā un Lithuania — beidzūt tŭmār byutu kŭpā un pa draugam!

NU UŽVALDAS LEIDZ IZVOLTAI

«Izvolta ir 12 kilometru attōlumā nu rajona centra Krōslovas, leidz Daugavpīlei nu šejīnes 40 kilometri, leidz dzeļzeļa stacejai Silava 3 kilometri, rŭbežojas ar Škeltovas, Grāveru, Kombuļu un ūdreišu pogostim sovā, ar Vacpiļs, Bīkernīku un Ambeļu pogostim Daugavpiļs rajonā, aiz- jam 7138 hektarus lelu plateibu. Tai ka pogosts ir izdeveigā geografiskā vītā, lepo- jas ar skaistū dobu, tu vysu vosoru nanŭrimst paldātōju Čalas pi Sargavas azara un Rudņas upes, kurūs natryukst arī zylvu. Sargavas azara apkōrtmārs ir 4 kilometri, dzīļjums — mozlīt vairōk par 3 metrim, vērs jyyras leimīņa jys atsārŭn 184 metru augstumā, yudiņus nŭvoda upeite Rudņa, kurai natōli nu itakas Daugovā pīsabīdroj Malnupeite.

Kai licynoj arheologiskī priksmati, nŭvodu senējōs latgaļu cīlīs apdzejvōjušas jau pyrms četrīm tyukstŭšim godu, par senējū vēsturī stōsta Mozmurānu un Bērziņas piļskolnī, Kolna Bolīņu kara kopi, 1812. goda kara krīvu vīrsnīka kopa krysts ceļā uz Sylovas dzeļzeļa staceju, zvīdru kara kopi Leikumūs, seņču apmetne un kopi Lelajūs Truļūs, seņču kopi Šantēs un, prūtams, 8. godsymta beigōs un 9. godsym- ta sōkumā jezuitu caltais klŭsters. Arhitekturas pīmineklju sarokstā par «Užvaldas kļāstoru» saceits, ka tys ir «lelōkais, kaidis radzāts Latgolā. Klŭstera sīnas vītom sasnādz 2,7 metru bīzumu. Kai vēsta legenda, «āiz šim bīzajīm myurim pušnakti spŭkōjūtēs bolta sīvīte...»

Ar 1997. goda 14. septembri Izvoltas klŭstera āka (tagad skŭla un sabīdriskōs īstōdes) īkļauta LR aizsorgojamūs pīmineklju sarokstā, skŭla globōšonā sajāmuse Eiropas kŭpīnas vēstures un kul- turas pīmineklju aizsardzeibas organizacejas karūgu.

Cīmata atteisteibā lela nŭzeime beja jezuitim, kuri šeit īsaroda 17. godsymtā, te strōdōja arī slovonais jezuitu tāvs Jōns Lukaševičs, mirīs 1779. godā un apbedēts bazneicas dōržā.

Tyvojūtīs Izvoltai pa jebkuru ceļu, tōli pōri apkaimē radzams majestatiskais katōļu dīvnoms ar dīvim tŭrimim. Pymō bazneica beja nu kūka un calta 1625. godā, tŭ par sovim leidzeklim byuvējis muzīniks Alfons Lackis un nŭdevis Daugavpiļs jezuitim, jŭs miseja izveidōta, kod 1643. godā nŭpērka vītejŭ muižu. 1896. goda prāvests Odums Baltejs uzceļē tagadējŭ myura bazneicu nu aknīnim, kurus tēse vīteji omotnīki, 1877. godā jŭ konsekreja veiskups Alfons Simons sv. Mikeļa ercengeļa gūdam, nu vacōs kūka uz šejīni pōrnese svātgleznas un liturgiskŭs priksmatys, stop tōm arī Tērbatas breinūm- dareitōjas Jaunovas Marijas gleznu. Sovā laikā par rezidenci šū bazneicu beja iz- vēlējis arhiveiskups A. Springovičs, te īsvētēja prīsterus P. Koroševskī un J. Samušu, cytus.

Bazneica vairōkkōrt daguse, 1914. godā guņšgrākā būjā gōja arī slovonō, jau pīminātō glezna.

Nu 1954. un leidz 1980. godam par prāvestu Izvoltā beja P. Koroševskis, jŭ nŭmainēja P. Švirks, 1997. godā atnōce strōdēt A. Cīmanovskis. Tagadējŭ baznei- cas centrālŭ oltoru projektējis Bykovas kapucīnu tāvs Tomass un tys uzstōdeits P. Koroševskas dorba laikā, jymā ir sv. Annas ar Jaunovu Mariju glezna. Vīni nu svo- reigōkajim svātīkim te ir Annas dīna ļuļa pādēja svātīdnā, kod nŭteik arī kopusvātī. A. Cīmanovskis nu Vōcejas atgōdōjis skaistas varganīs.

Pogosta teritorējā vēļ ir Suveizdīšku un Koziļsku kopi. Latvejas breivvalsts laikā jys ītylpa Daugavpiļs apriņki, 1931. godā plateiba bejuse 12109 hektari, dzejvōjuši 9000 cylvāki, dorbōjušīs trejs yudiņa dzērnovas, kŭkzōgeitova un kŭppīnōtova, daudzas bīdreibas: krōjaizdavu, dybynōta 1923. godā (350 bīdri), taida arī Slostovkā (350), pīnsaimīnīku sabīdreiba «Inōkums» (1927. gods un 70 bīdri), Latgolas Latvišu kulūtras veicynošonas bīdreibas «Saulē» nūdaļa (dyb. 1921. g., 115 bīdri), kurai

pīdarēja vīnstōvu myura noms ar skotuvī, biblioteku, Romas katōļu bīdreibas nūdaļa (1927., 20), lauksaimnīku bīdreiba «Dryva» (1925., 70), lŭpkŭpeibas pōrraudzeibas (1927., 30), Leltrūļu lauksaimnīceibas bīdreiba «Vōrpa» (1929., 20), dorbōjōs Izvoltas sešķlaseigō (7 skŭlōtōji), Peipiņu (2), Mozūs Murānu (3), Slostovkas (2), Škeltovas (1), Butānu (2), Unguru (2) un Putānu (2 skŭlōtōji) pamatskŭlas.

Karš izdzēse daudzas izvoltīšu dzeiveibas, jī gōja būjā arī pēckara repre- sējōs, par tŭ licynoj 2. pasaulja kara uperu kopi, krysts ar pīmiņas plōksni pi bazneicas (īsvēteits 1997. goda 25. oktobrī), vēļteits represētājīm.

Pyrmais kolhozs nŭsadybynōja 1949. goda 29. martā — «Cīņa», tŭ vadeja J. Hmeļņickis, 1961. godā jam pīsavinōja vēl divas mozōkas kŭpsaimnīceibas. «Progress» un «Vīneiba», leidz 1981. godam apvīnōtŭ vadeja R. Lomonovskis, leidz 1993. godam — L. Buka, arī uz tō bāzes izveidōtŭ paju sabīdreibu «Izvolta». «Cīņa» un tōs montīneicas nabeja slyktas saimnīceibas — 90. godūs pīdarēja 6890 hektari zemes, 60 traktorī, 12 kombainī, 25 kravas automašīnas, 1600 lellŭpi, 2400 cyukas un 120 zyrgi, uzcaltas tyka fermas, kotlu mōjas, bārnu dōrzs, dzeivojamōs mōjas, Leivōnu mōjeņās.

Pogosts ir vīns nu tradicionālī kompakt- kajīm rajonā, kur latvišu skaits ir 77% nu īdzejvōtōjim. Atmŭda ītekmēja spēceigi, tei beja jyytama vysōs LTF atbolsta grupōs, sevišķi sorkonboltsorkonō kartīga īsvēiteišonā bazneicā, gōjīnī un mītiņā laukumā pi skŭlas, paceļšonā vērs tōs jumta 1989. goda 31. julī. Beja sabraukŭši nŭvodnīki nu vysa pasaulā.

Tagadējais pogosta «vecss» (godūs vēļ jauns, izvoltīts) Ivars Murāns šymā omotā īvālāts trešu reizi. Sovā laikā par pogosta priksādātōjim (cīma padūmes) bejuši Francis Valainis, A. Suveizda (1935. g.), Ivans Grigorjevs, Stanislavs Ostrovskis, Sofija Gagarina, Donots Eglis, Marija

MARIJAŅU TĀVS PĪTERS ŠVIRKSTS MIJ

Katōļu kalendara jubilejas goda izdevumā 132. loppusē varom laseit nalelu publikaceju, ka 2000. goda 8. decembrī ticeigī Izvoltage draudzē gatavojās sova ilggadejo prāvesta Pītera Švirksta 80 godu jubilejai. Bet cylvāks dūmoj, Dīvs dora: jis šū jubileju sagaidēja augšā aiz zvaigzēm — 8. novembra reitasmā, tiuleņ pēc vyssvātōkō Oltora sakramenta pījemšonas, Vysvaronais aicynōja pī sevis sovu pīteiceigū un uzteiceigū kolpu.

P. Švirksts dzimis 1920. goda Divmōtes bezvaineigōs ījimšonas svāt-kūs 8. decembrī Ostronas draudzes Jaunmurānu cīmā. Kūpā ar vacōkim pōrsacēle iz Reigu, kur beidze pamatskūlu un turpynōja vuiceitis omotnīceibas skūlā. 1943. godā īsaukts latvišu legionā. Kara nūmetnē Vōcejā nūkliva aplankumā, tam beidzūtīs jū nūsyutēja uz Moskovu, kur pavēlēja strōdēt dorba bataljonā. 1947. godā atsagrizē Latvejā un pēc divim godim īsastōja Viļānu marijaņu klūsterī. Te dzeivōdams un kolpōdams sasagatavōja un 32 godu vacumā īsastōja Reigas katōļu gōreigajā seminarā, kū beidze 1957. godā. Veiskups P. Strods svātō Jākuba katedralē 30. majā jū un vēl

divus cytus diakonus ordinēja par prīsterim. Primicejas divkolpōjums nūtyka 1957. goda 29. junī Viļānūs, pīsadalēja marijaņu tāvi F. Upiniks un V. Pentjušs.

Nu 1957. goda 19. juņa leidz 29. novembram jaunais prīsters kolpōja Viļānu draudzē par vikaru, pēcōk leidz 1980. goda 21. apreļam beja Rikovas un Nagļu draudžu prāvests, kod pōrcalts par prāvestu uz Izvoltage un Borovkas draudzem, kur kolpōja leidz myuža beigom.

1992. goda 10. apreļa «Lauku Avīzē» Izvoltage draudzes prāvestu Pīteri Švirkstu raksturoj tōlaika pogosta priekšnīks Ivars Murāns: «Prāvests Pīters Švirksts ir plošā apkaimē cineits un gūdōts cylvāks, pazeistams ar sovu bezgaleigū pīteiceibu un gūdeigumu». Sovukōrt draudzes lūceklī aizgōjēju raksturoj tai — vīnkōršs un dzeivesprīceigs, paciteigs un styngrs, praseigs pret sevi un cytīm.

1999. goda 11. novembrī myrušū prīsteri izvadēja nu Izvoltage bazneicas un Viļānīm, kur nōkamajā dīnā Rēzeknes — Aglyunas diecēzes veiskups J. E. J. Buļs, pīsadolūt 27 prīsterim, celebrēja svineigū sārū divkolpōjumu un vadēja apbedīšonu

Viļānu bazneicas dōržā. Ti jau atsadus marijaņu tāvi Benedikts Skrynda (1686—1947, ord. 1903.), Jōns Jaškovičs (1911—1991, ord. 1947) un cyti.

Pīters Švirksts MIJ beja lyugšonu veirs, jō ikdīnu pīpīldeja Rūžukrūnī, svātū Misi, svātuperi. Rūžukrūnī jis nikod naizlaide nu rūkom, tys beja jō spēceigōkais īrūcis ceinā pret dvēseles īnaidnīkim. Jis lyudzēs par tīm, kuri raud un ciš, par tīm, kurus atstōjuši

tyvinīki, par bārnīm un atraitnem. Bīži jis lyudzēs vyssvātōkō Oltora Sakramenta priškā.

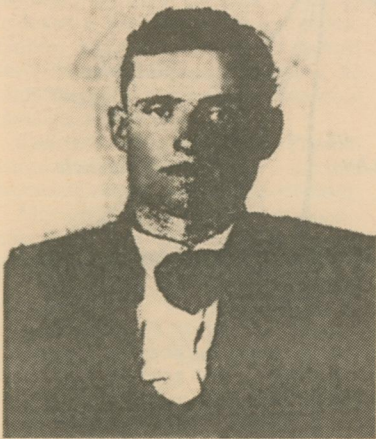
Lai Pesteitōjs un jō Vysusvātōkō Mōte pījam sovu uzteiceigū kolpu un pībidroj svātlaimeigūs saimei!

Attālā, kas uzjīmts 1957. goda 31. majā — nōkamajā dīnā pēc ordinacejas svātō Franciska bazneicas dōržā ūtrajā rīndā trešais nu kreisōs. Ar jū kūpā tamā pošā rīndā nu kreisōs Jezups Anševskis (1932, — 1980, ord. 1957)

un itō nekrologa autors (1930 — 1957, ord. 1957). Pyrmajā rīndā nu kreisōs — Jōns Akmans (1929 — 1985, ord. 1950), Rihards Smilga (1913 — 1970, ord. 1940), Leonards Kozlovskis (1915 — 1993, ord. 1938), veiskups Pīters Strods (1892 — 1960, ord. 1916), Pīters Upiniks MIJ (1906 — 1972, ord. 1930), Kazimīrs Mončinskis (1928 — 1996, ord. 1950), Stanislavs Voselāns (1922, ord. 1950).

J. BŪMANIS

JEZUPA BROKA NŪSLAPKAVŌŠONA

Jezups dzimis Preiļu pogosta «Kolnasātā» 1908. godā. Kod padūmu armeja okupēja Latveju, 1944. goda septembrī jū mobilizēja. Ceļā uz vīneibu Rēzeknes stacejā jis dezertēja, atsagrizē mōjōs un slēpēs gon pi rodīm, gon mōjōs. Šīmā laikā mōjōs nūtyka bīžas krateišonas, kurōs pīsadaleja NKVD karaveiri un milicejas izpaleigi izstreboki. «Meklejt bandītus», apzoga gimīni, nūlaupēja montas un produktus.

1945. goda febraļa beigōs pi Veronikas Brokas īsaroda nu Preilim gimines paziņa Karpovs, kurs strōdēja Preiļūs un, kai vālōk nūskaidrēja, sasadorbēja ar vīteju miliceju. Šis Karpovs pīdōvōja darējumu: jo Jezups Broks īs slēptīs jō mōjōs Pīneņu tyvumā, byus drūšōk, nīvīns jū ti nameklēs. Vēļōk izgatavōšūt dokumentus un vairs nabyušūt jōsaslapsta, nabyušūt jōit ari armejā. Par taidu darējumu Karpovs pīprasēja gūvi.

Veronika un Jezups apsapride, pīkrita pīdōvōjumam, nanūjaušūt līktīneigu klīudu. Aizvede gūvi Karpovam, jō mōju pogrobā īreikōtajā slāptuvē īsaroda Jezups. Pēc nedeļas šis Karpovs īzsauce Preiļu milīcus, un parōdēja, ka slozdā īvylynōjis vīnu «bandītu». Tai Broku Jezupu apcītynōja, aizvede uz Preilim. Pēc pōra nedeļom pēc aresta nu Preilim īsaroda vīns milicis. Beja ļūti laipns un pīklōjeigs. Stōsteja Verai, ka jōs veiru Jezupu vess tōli prūm uz zīmelim, lai sagōdoj syltu veļu, apgērbu, kažuku, zečes un zōbokus, taipoš produktus.

Tai kai milicis beja īsarads vokorpusē un cikom Veronika sagatavōja praseitū, lyudze pōrgulēt. Reita agrumā jei sajudze vaislas ķēvi un brauce uz Preilim. Kaida kilometra attōlumā nu mōjom, ceļa pagrīzīnī «laipnais»

milicis jū izgryude nu rogovom un aizbrauce vīns.

Pōrgōjuse mōjōs, saimīneica aizajēmē nu kaimīnim cytu zyrgu un devēs uz Preilim pi milicejas priekšnīka. Izstōsteja par šū atgādējumū. Milicejas priekšnīks sacēja, ka nikō nazynūt un ka nīvīnu pi jīm naasūt syutējis. Tai ari šudiņ nav zynoms, kas tū vysu organizēja.

19. martā milīči J. Broku vede uz Daugavpīli. Mežā aiz Preilim jū nūšōve, peišlus atvede uz mīstu un nūmete pi bazneicas. Pēc dažom dīnom liki aproka pi ebreju kopīm. Par tū Veronikai Brokai pastōsteja Jezups Gribusts nu Ūzuleņu cīma, kurs milicejas izolatorā bejis kūpā ar Jezupu. Dzeivesbīdre atroda apbedējuma vītu, pavasarī nakts laikā kūpā vēļ ar trejom sīvītem pīšlus izroka un pōrvede uz Skuteļu cīma kopsātū.

Šōs ziņas pīraksteitas nu Jezupa Broka dāla Nikodema stōstejuma 1999. goda 6. febrālī Kegumā.

ONTE LEIČUJŌNS

7000. «NŪVODNĪKAM»

*Soltupe var plyust, var susēt,
Bet vīnolga Preiļu pusē
Ballēs navarēsīm klusēt
Ik pēc tyukstūš numerim...
Tik patišam «Nūvodnīkam»
Vysur sagaida ar pīku:
Īstōdēs voi mōjōs tikūt,
Zīnis sanas čemurim.*

*Strōdoj biznesmens voi treners,
Zemnīks ar voi nūteik pleners,
Attālus dīd slejom skeners —
Jōņa tālus vizualus.
Nadzērd apkōrt runu skaļu,
Uz ekranīm nīrb burti zaļi;
Un nīvīns lai navar paļōt —
Naražoj te rokstus bōlus —*

*Tamāra un vīņas kvīnta —
Līda, Žanna, Līva, Ilona un Gīnta —
Vysu un par vysīm zyn' tōs,
Cytīm pavēstēj ar jūnī.
Jo nu sīrds kū dīnom dorom,
Labi īzpiļdeit tū varom,
Napyuš laseitkōram boram
Nu myusas zylīni voi rīni.*

*Lobus faktus var bez gīda
Atrass drukōšonai Līda.*

*Un, kod dorbi jau ap vydu,
Uz Rēsni gotovs dūtīs Mīša.
Tamārai kai fīrmas golvai
Kotrs laseitōjs īr bolva.
Lai ik numers šaun ar zolvī,
Gōdoj Žanna eistū nīšu.*

*Ilonai pi sova gōlda
Dzeivē īsaud's kai dzeipars.
Ināra kod daboj saldo,
Vysīm pīteik laseišu.
Tai tys īt un sūkas šīte.
Voi kai Dīva ozūteitē,
Voi kai aļ-nī-neitē?
— Kū nu vairōk kaseišūs...*

*Septeni īr laimeigs cypars,
Dzeivē īsaud's kai dzeipars,
Tikai turītēs uz streipas!
Pōrejais vys teirais nīks.
Styprī vysī gorā byusit,
Fīziski ar' braši klusit.
Speidīt spūži, navys ryusit,
Plauks un zeļs tod «Nūvodnīks»
1999. goda 8. decembrī, Mēneša
vacajā dīnā akceju sabīdreibas
«Latgolas ceļi» zālē. Zeimeigi:
Latgolas ceļi un 8000. numera sōkuma
ceļš. Vysu lobu vālādams autors.*

JŌNS VIĻUMS LATGOLAS LITERATI: MEIKULS APEĻS

Dzimis 1901. goda 4. decembrī Kaunatas pogosta Mukōnūs. Jō vōrds latgaļu literatūrā labi pazeistams, vairōki stōsi un dzejūli, kas izplateiti pa vairōkim laikrokstīm un žurnālim, īvītōti ari plašajā izdevumā «Sējējs».

Tulkōjis dažaidus krīvu dzejnīkus. Strōdēja par skūlōtōju un pošvādeibu darbinīku, beja ilggadeigs slymūs kases vadeitōjs, «Latgolas Skūlas» redaktors nu 1929. leidz 1938. godam, «Dzymtōs zemes kalendara» redaktors nu 1937. leidz 1939. godam. Daudz rakstejis par Latgolas kulturvēsturi un rautyskōs atmūdas darbinīkim. Studeju nūlyukūs apbraukōjis vairōkas Rītumeiropas valstīs, īpasazinis ar turīnes dzeivi, kulturu un sovus vārōjumus snīdzis vairōkūs ceļōjumu aprokstūs.

Jō izdūtī dorbi īr stōstu krōjums «Latgolas sātā» 1932. godā, kur

tālōtas lelōs pōrvērtēibas cylvāka dzeivē un uzskotīs, kas nūtykušas un nūteik sakarā ar agrarreformas īvešonu un sādžu sadaleišonu vīns tōs.

1938. godā izdūts dzejūlu krōjums «Jauneiba un mīla», 1937. godā — «Līktiņa montōjums».

M. Apeļs sagatavōjis daudzus literaturvēsturiskūs rokstus, nu kurīm «Latgališu literatūras vēsturē», kas īzgōja 1935. godā, apskateita latgaļu rakstnīceiba un dūts eiss apskots par Latgolas rakstnīkim.

Baigajā 1941. godā M. Apeļs deportēts uz Krīveju un svešumā myra 1942. goda 9. majā.

PĒC SVĒTKU PĒRKUMIM UZ «TUREIBU»

Kas gon Preiļūs napazeist agrofīrmas «Tureiba» (Rībeņu pogosts) veikalū — šūgod byus jau devenī godī, kai tys uzcalts un atklōts. Pyrmsōkumūs te beja pōrtukas produktu un maizes nūdaļa, pēc kaida laika tērgōjōs ar pīna produktīm, bet niu jau krītnu laiku šōs nūdaļas vītā īr elektro un saimnīcyskōs preces. Dorbu jīmā uzajāmusēs vīna gimīne — dzeivesbīdri Antonina un Nikolajs Maslobojevi, jūs meita Svetlana, kuras pīnōkumūs īr ryupeitīs, kai jaunōkajai, lai veikalā natryukst preču; maizes nūdaļā — Zoja Čapa. Vēļ īr šoferis Afanasījs Solovjovs, pōrtukas nūdaļā īr tikai pošu fīrmas ražōjumi — maize un konditorejas īzstrōdōjumi, pīna un gaļas

produkti, kyupynōjumi un pusfabrikati, allaž svaigi nu sovīm cehīm.

Nikolajs sovā nūdaļā teik golā vīns, bet mamai paleigā īt ari meita. Antonina te īr nu veikala atvēršonas dīnas, veirs un meita pīsapuļcējūši vēļōk, pyrms tam jei 16 godus nūstrōdōjuse patārātōju kooperacejas veikalūs.

— Myusu veikalš calts pērcējim īpoši. Tagad Preiļūs tērgōtovas voi uz kotra sūļa, bet myusejīs tūmār īr skaistōks. Tū soka na tikai poši, bet ari apmaklātōji. Myusu pakolpōjumus īcinējūši daudzi pīlsetnīki, nūdaļa jīm pīdōvoj gondreiž pusūtra tyukstūša dažaidū nūsaukumu preču.

Attālā: Antonina Maslobojeva sovā dorba vītā.

A. MEZMAĻA foto

IZDŪTS AR ALBERTA SPŌGA (VŌCEJA) ATBOLSTU

ZEMTURS

PASAUĻA LATGAĻU LAIKKROKSTS

Dybynōtōjs — A. Rancāna izdevnīceiba,
posta īndekss — 3053.

Atbīdeigais redaktors A. Rancāns

Masu informācijas leidzekļa registracejas
apīceiba Nr. 1609, īznōk nu 1994. goda
30. decembra četras reizes mēnesī —
pīktādnīs. Izdevēja nūreķīnu kōnts
Latvijas Unībankas Preiļu nūdaļā
Nr. 468425, kods 310101900.

Izdevēja adrese: A. Upeiša īlā 3—49,
Preiļi, LV-5301, tālrūps 8-253-21516.
1 īspīdlūksne, Līvijas Kalvānes
datōrsalykums un Solveigas Sarkanēs
datōrmaketēšona, īspīsta SIA «Latgales
drukā» Bazneicas īlā 28,
Rēzekne, LV-4601.

REDKOLEGEJA